

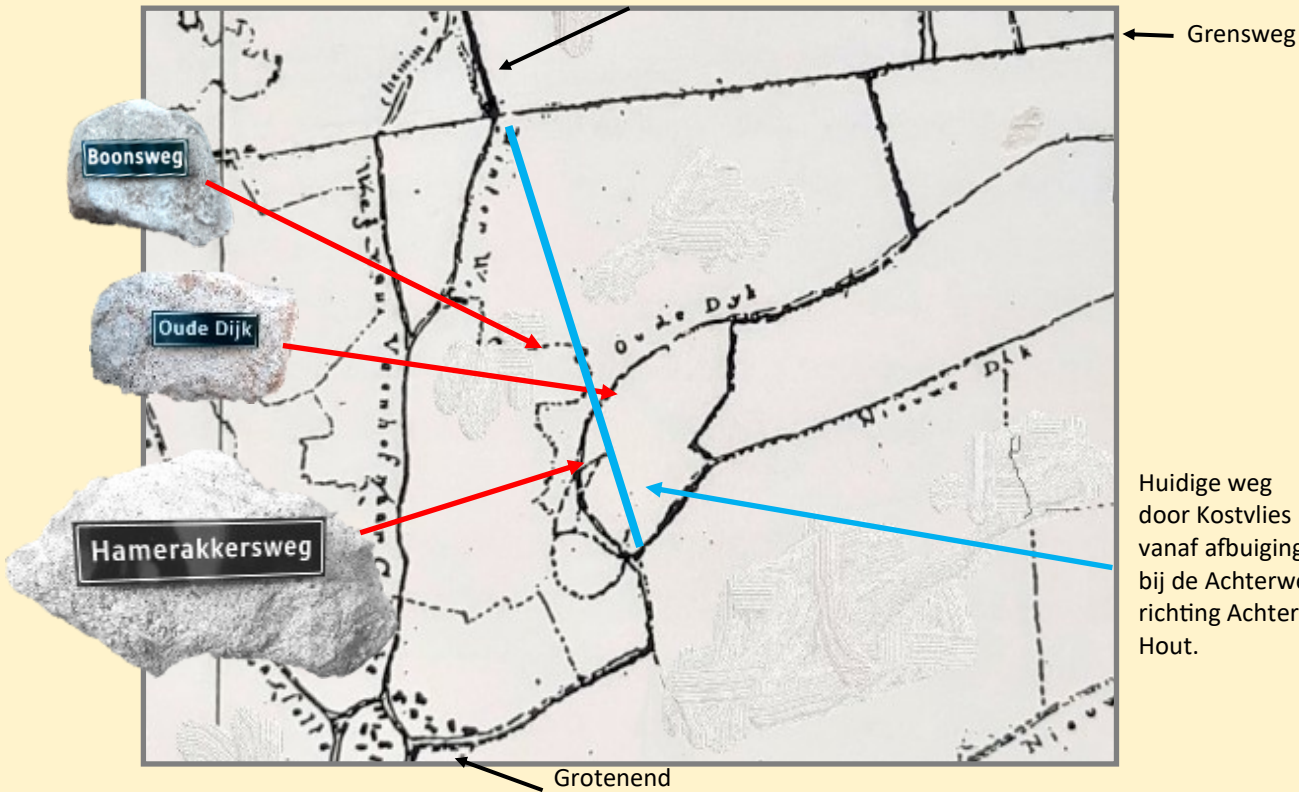
BURENBRIEF

MAART 2023

KAART KOSTVLIES 1811 (DETAIL)

Achter 't Hout

Huidige weg door Kostvliës vanaf afbuiging bij de Achterweg richting Achter 't Hout.

Grotenend

Boonsweg
Dwars op de weg door Kostvliës

KADASTERKAART
1949 detail

Bij gelegenheid van **NLdoet 2017** hebben buurtgenoten de Boonsweg verhard. Inderdaad hard nodig. Diepe tractoorsporen hadden de toegankelijkheid – zelfs voor voetgangers – uiterst bezwaarlijk gemaakt. Fietsen lukte slechts met hals- of beenbreuk.

OUDE WEGEN, NIEUWE BORDEN *(redactie)*

SINDS BEGIN FEBRUARI 2023 HEBBEN WE ER IN KOSTVLIES DRIE STRAATNAAMBORDEN BIJ.

De namen bestonden al, maar slechts wie oude kaarten had bestudeerd, was daarvan op de hoogte.

Bijzonderheid: Gemeente Aa en Hunze plaatst in het algemeen geen straatnaamborden bij onverharde wegen. De Ver. de Hamerlanden kreeg toestemming het (op eigen kosten) wel te doen, mits *op een aan de landelijke situatie aangepaste wijze*.

Wat ligt meer voor de hand dan daarvoor veldkeien te nemen? Immers van oudsher benutte de bevolking stenen om dorpsgrenzen, percelen en wegen te markeren.

Vondst

Bij al het gesnuffel dook er een naam op die een complete verrassing was. Een kadastrale kaart (1949) vermeldt *BOONS WEG* voor het zandpad Kostvliës - Looweg tussen Kv 49 en Kv 51. Waar de naam vandaan komt, is tot op heden een raadsel. Dat ligt anders bij de twee andere wegen.

De Hamerakkersweg voert naar het deel van de es waarvan de Hamerakkers deel uitmaken en staat vermeld op oude kaarten. Van de Oude Dijk en de Nieuwe Dijk stelt Theo Spek in zijn standaardwerk over esdorpen: 'De Oude Dijk bestond reeds in de 17de eeuw. ...In een register is ieders verplichting om de dijk te onderhouden opgetekend.'

Over de Nieuwe Dijk schrijft Spek: 'In 1753 bestond die in ieder geval', gezien een vermelding in een grondschattingsregister.

Dijken?

Spek stelt voorts: 'Dit waren geen waterkerende dijken, maar licht verhoogde zandwegen.' Via beide dijken konden de boeren van Gasselte hun hooilanden bereiken. Voor akkerbouw was de bodem te nat. Op enkele plekken was turf te steken. Kostvliës bestond nog niet, niet als weg en niet als nederzetting. Bij de Looweg vanaf Grotenend zien we op bijgaande kaart nog een afsplitsing naar Achter 't Hout. Die liep toen nog dwars over woeste veldgrond die begroeid was met heide en struweel. De stippellijnen omsluiten de akkercomplexen op de es.

OUDE DIJK, OUDSTE WEG VAN KOSTVLIES

De Oude Dijk staat nu vrijwel haaks op de weg van Kostvliet, pal tegenover nr. 41.

Dit huis staat het dichtst op de weg van alle panden. Zie kadasterkaart uit 1949 hiernaast.

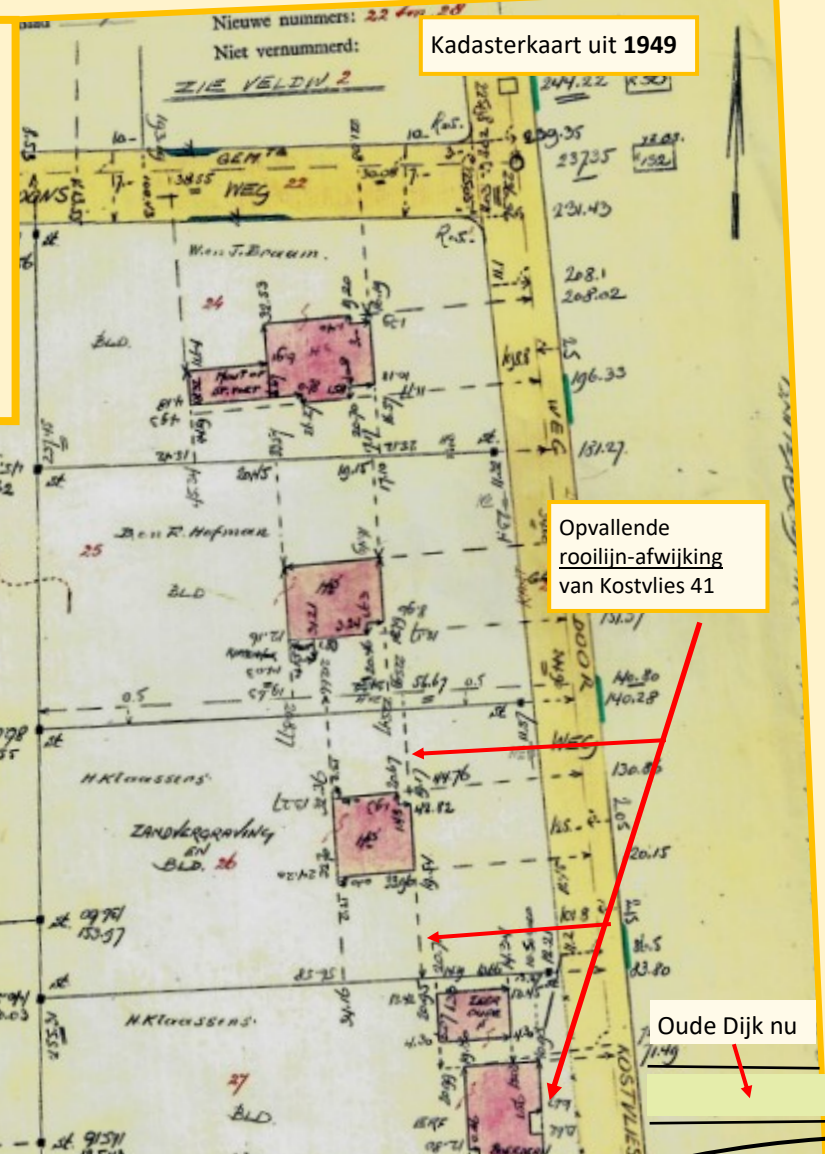
De bouw ervan vond waarschijnlijk plaats, toen de Oude Dijk nog een kronkel was. Zie kaart 1811 pag. 2. De beukenrij is vóór het pand onderbroken. Bij de aanplant stond daar geen ruimte ter beschikking. Om de bocht recht te trekken (zie blauwe lijn op

kaartje 1811) was meer ruimte gewenst.

Een groot deel van het pand aan straatzijde moest daarom weg en daarvoor in de plaats kwam aanbouw aan de achterkant.

Ook de *deel* verdween, evenals de 'ZEER OUDE S' (?). Deze zeer oude schuur kreeg een vervanging verder terug op het erf.

De bocht in de weg bij de afslag naar Achterweg aan het begin van Kostvliet is een restant van de oorspronkelijke kronkel van de Oude Dijk.

Kadasterkaart uit 1949

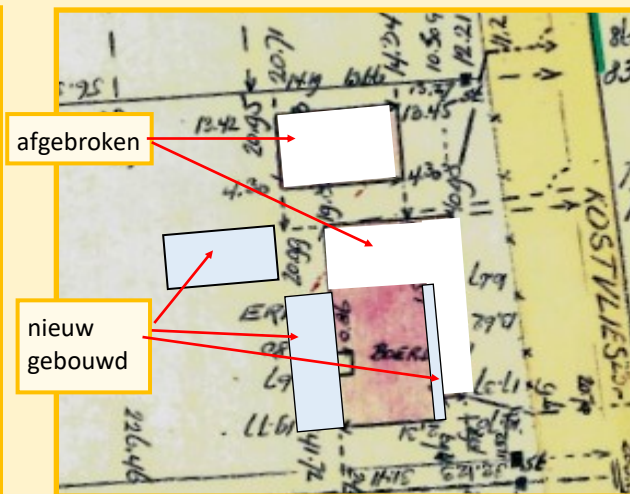
Opvallende rooilijn-afwijking van Kostvliet 41

Oude Dijk nu

Mogelijk oorspronkelijk traject Oude Dijk. Zie ook kaart 1811 op pag. 2.

Ingekort pand. Deel rechts van baanderdeur verdween. Linde bleef. Beuk dijde flink uit.

Kadasterkaart 1949, detail Kostvliet 41

afgebroken

nieuw gebouwd

Stond deze boerderij aan de Oude Dijk?

Linker foto moet wel dateren uit een periode kort na 1946. De aanbouw achter was toen al gerealiseerd (op de foto links van de rode lijn). Tot op vandaag is dat aan het metselwerk te zien. De uitspringende zijkant en de deel waren nog niet afgebroken.

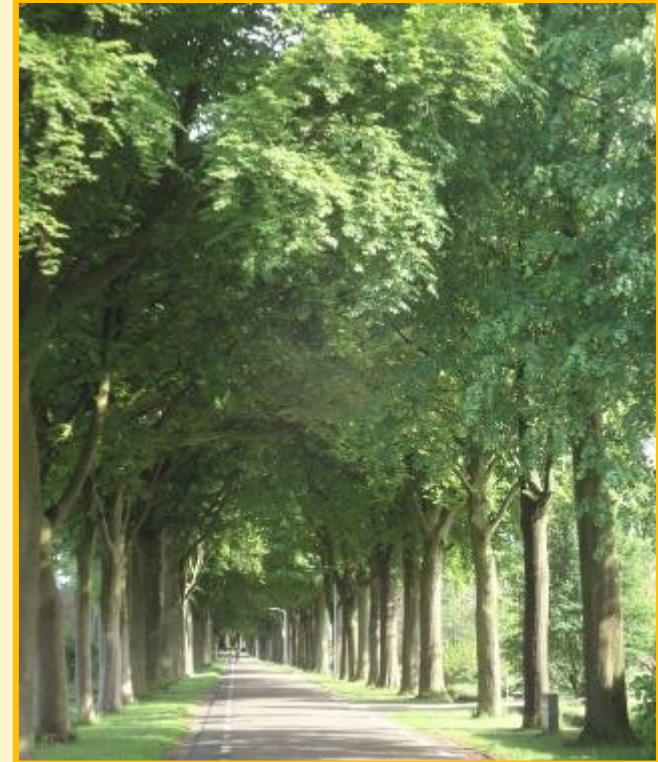
Bijzonderheid: nr. 41 is het enige pand in Kostvliet dat dwaars aan de weg ligt. Beuken ontbreken. **Aanwijzingen derhalve, dat de boerderij met de voorzijde aan de Oude Dijk lag.**

Voorzijde en uitspringende zijgevel van Kostvliet 41 vóór afbraak van meer dan de helft van het pand. Op de kaart wit.

linde

beuk

Colofon

De redactie probeert *onafhankelijk* te zijn van clubs, stichtingen, verenigingen en overheden.

Delen van de Burenbrief heeft de redactie gereserveerd voor mededelingen van Vereniging de Hamerlanden, vallend onder verantwoordelijkheid van het verenigingsbestuur (groene steunkleur plus verenigingslogo).

Gratis toezending op uw mailadres.

Redactieadres:
andringaton@gmail.com
Kostvliet 41, 9462 TP Gasselte

Gaat de beukenlaan Kostvliet er aan?

WAT IS ONZE BUURT ZONDER DE BEUKEN?

Begin februari moesten er twee uit de weg. Een houtfirma ging aan de slag en tijdens het karwei knalden enkele joekels van takken al uit zichzelf tegen de grond. Kappen kwam niet te vroeg.

In een paar jaar tijd zijn er meerdere bezweken. Inmiddels een vijftal.

Elders in Nederland verdwenen overeenkomstige beukenlanen in hun geheel.

Doodsoorzaak is vrijwel zeker: droogte. Met name de zomer van 2018 gaf een klap, waarbij ook de fijnspar op grote schaal het loodje heeft gelegd. De linde schijnt bestendiger te zijn tegen klimaatveranderingen. De beuk houdt het vol in gesloten bossen, maar gruwet van zon op de bast. Een noodverband van jute is een optie, maar

niet afdoende tegen terugkerende superdroge lentes en zomers. Zelfs een enkele natte herfst biedt geen soelaas.

Oplossingen?

Volgens een bioloog kan bij droogte een emmer water per dag per boom wél de nood lenigen.

Het lijkt dol, en toch: is irrigatie vanuit het Zandgat misschien te overwegen?

GASSELER BLAOSKAPEL
op podium Spoorbrug

WETHOUDER B. LUNGE VAN GEM. AA EN HUNZE
onthult bodemprofiel bij spoorbrug over Ravijn
en verricht daarmee de opening van de
Hamerlandenroute 3.0

Prosecco + genodigden

Weth. van Cultuur
B. Luinge

Onthullingsdoek

Informatiebord met Bodemprofiel

HERNIEUWDE WANDELROUTE

Ton Andringa

Swingend trok de Gasselter Blaaskapel langs de tafels in Brasserie 't Semshuis op zaterdag 4 februari 2023 om 10.00 uur.

Verrassend entree voor de ruim 60 genodigden die binnenstroomden om de opening van de hernieuwde Hamerlanden Wandelroute 3.0 bij te wonen. Direct na het welkomstwoord van Hans Haerkens, voorzitter van Ver. de Hamerlanden, volgde weer een verrassing.

Profetisch

Harry Wolters startte een betoog onder de titel *Graniet*. Wat nu, een geologisch college? De bevoegenheid van deze directeur van het Hunebedmuseum liet evenwel direct iedere aanwezige muisstil aan zijn lippen hangen.

Er schuilde bovendien iets profetisch in zijn betoog. Tientallen miljoenen jaren geleden denderden op de stollende aardbol aardchollen van continentgrootte rond. Botsend plooiden ze Alpen en Himalaya op.

'Maar', zei Harry: 'na afkoeling ontstonden in de aardkorst breuklijnen, als een soort ritsluitingen. En die willen nog wel eens verschuiven en dan volgt er een aardbeving, of zelfs meerdere.'

Inderdaad: twee dagen later was het zover...

Pendelen

Met een heen en weder pendelende touringcar ging het hele gezelschap vervolgens naar de 'Historische Spoorbrug'.

Daar schalde inmiddels het product van de Gasselter slagwerkers en koperblazers vanuit den hoge over en door het Ravijn.

Wethouder Luinge hield, toen het even stil werd, een toespraak over het vele en belangrijke werk, dat geleid heeft tot een pracht van een wandelroute en trok ter opening daarvan een doek van een kleine stellage af.

Hierdoor kwam een bodemprofiel in zicht.

Dit geeft weer hoe de grond onder onze voeten eruit ziet: een opstapeling van afzettingen gevormd vanaf miljoenen jaren terug; met een herkomst uit gebieden tot duizenden kilometers-ver van ons vandaan.

POI

Het bodemprofiel is een van de *Points of Interest*. Daarvan zijn er twaalf langs de route; bij elk vertelt een begeleidende app iets belangwekkends over de plek.

Elke POI is gemarkeerd door een zwerfkei, die op zich ook weer een verhaal vertelt, weergegeven door een zogenaamd determinatiebord.

De wandelroute trok in het vorig wandelseizoen al tientallen tippelaars per week.

Na de update is de toegankelijkheid zeer verbeterd; de informatie werd uitgebreider en interessanter.

De groei in populariteit is nu al meetbaar.

Van de werkgroep

'BELEEFPAD HAMERLANDERHOUT'

Marjan Doijer

Heksenkring

Stap voor stap gaan we vooruit met de plannen en ontwikkeling van het Beleefpad.

Toestemming Gemeente

De definitieve aanvraag voor toestemming van de Gemeente is via Landschapsbeheer Drenthe gedaan. De reactie is positief: er wordt meegewerkt en meegeacht. Er moet nog ergens in een overeenkomst tussen de gemeente en de grondbank een regeltje worden aangepast, maar dat lijkt een formaliteit.

Veilig stellen subsidie Kern met Pit

Eind januari is in Wilhelminaoord het startschot gegeven voor de door Kern met Pit begeleidde projecten van 2023. Aanwezigheid bij deze bijeenkomst was verplicht, dus Igor en Marjan zijn een ochtend op stap geweest. We moesten laten zien welke plannen we hebben: dat is lastig als je van plan bent alles zelf te maken en nog moet beginnen. Marjan heeft een middagje geknutseld met als resultaat een eenvoudige maquette voor de presentatietafel. Naast de presentaties van de projecten 2022 en 2023 hebben we uitgebreid kennis gemaakt met 'De Koloniën van Weldadigheid'. Bijzondere geschiedenis, maar ook interessant om te horen, hoe de directie van De Koloniën dit *Unesco Werelderfgoed* nu beheert..

Pad uitzetten en bomen blessen

Uit ervaring weten we dat kleine kinderen het leuk vinden om 'van paaltje naar paaltje' te lopen. Voorlopig hebben we een route door het bos gemarkeerd met lintjes. Samen met Thijs Blom (LBD) hebben we gekeken hoeveel en welke bomen langs dit pad mogen worden gebruikt, zodat er ter plekke voldoende hout is om de 'speelaanleidingen' te kunnen maken. Op 25 februari zijn de door Thijs gebleste bomen geveld door de Zaagploeg, zodat er op 11 maart tijdens NLdoet een begin gemaakt kan worden met de aanleg van het Beleefpad.

Klautertak

Tipi's

Hindernisbanen

Blote voetenpad

De illustraties tonen de verschillende spelelementen in miniatuur

Agenda Vereniging de Hamerlanden

11 maart	NLdoet
18 maart	Nederland schoon; Landelijke opschoon dag
1 april	Bloemschikken
7 april	10:30 uur Herdenking Franse parachutisten 1945 bij Gedenkstee Robert Heckmann
15 april	Werkochtend Beleefpad
18 april	Jaarvergadering Vereniging de Hamerlanden

EETBARE WILDE PLANTEN: DE EERSTE VROEGELINGEN

Leah Groeneweg (In het Wilde Weg)

Het is zacht voor de tijd van het jaar. Veel planten zijn niet eens weg geweest deze winter en andere planten zijn alweer aan het uitlopen. Wie weet blijft dit de komende decennia wel zo. Misschien ook niet.

In ieder geval zijn de standaard pluklijstjes nodig aan herziening toe.

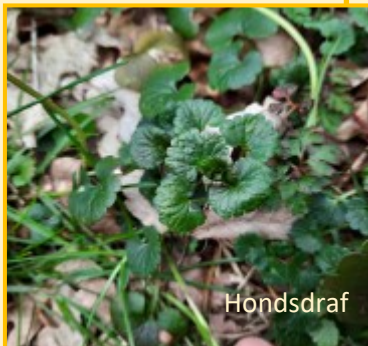
PLUKLIJSTJE

Een aantal eerste vroegelingen:

- Speenkruid (de blaadjes zijn alleen vóór de bloei eetbaar)
- Brandnetel (de jonge topjes)
- Hondsdrif (de jonge topjes)

Al in de winter te vinden en nu nog steeds lekker aan het groeien (en soms al bloeien):

- Paardenbloemen
- Vogelmuur
- Kleine veldkers
- Kleefkruid (jonge planten)
- Paarse, witte of bonte gele dovenetel
- Veldzuring
- Duizendblad
- Look-zonder-look
- Akkerkool
- Winterpostelein
- Klimopereprijs

Hondsdrif

Gelukkig zijn er veel eetbare wilde planten die nu ruimschoots te vinden zijn.

Wie nog speenkruidblaadjes wil oogsten moet snel zijn, deze zijn alleen voor de bloei eetbaar.

De brandnetel en het hondsdrif laten voorzichtig hun eerste uitlopers zien.

Ook de paardenbloem komt met steeds meer jonge frisse blaadjes tevoorschijn.

Komt er toevallig een mol ondergronds voorbij, dan is er grote kans dat het veranderd in molsla.

Mol en sla

Wist je dat mollen nuttige dieren zijn?

Ze zorgen voor een goede bodemgezondheid.

Door de gangen die ze graven kan regenwater en zuurstof dieper in de aarde doordringen.

Ze eten naast wormen ook minder geliefde insecten als emelten en slakken.

Mollen graven zich een weg door de bodem van de weilanden, velden en misschien wel jouw tuin.

Soms groeit er net een paardenbloem, daar waar de mol haar hoop tevoorschijn toverde. Dan moet de paardenbloem extra aan het werk en zich een weg naar boven banen.

Zo vormt hij lange, bleke bladeren die pas groen kleuren als ze boven de aarde uit komen.

Dit is de in vroeger tijden zo geliefde molsla.

Graaf deze bladeren uit zo'n molshoop op, en je krijgt malse bladeren voor in de salade.

Of zet een donkere bloempot over een paardenbloem. Na een paar weken heb je jouw eigen molsla gekweekt.

Vogelmuur

Maak van je tuin een wilde tuin.
Goed voor de natuur en goed voor jou.

LET OP

Pluk alleen planten waarvan je 100 % zeker weet wat het is. Er bestaan giftige planten: mogelijk ook in jouw tuin, in de berm, in het veld, in het bos en langs het water.

Pluk alleen planten die er gezond uitzien en die groeien op schone plekken.

Pluk geen beschermde en zeldzame planten. Pluk met zorg, zodat de plant zich kan blijven voortplanten en er genoeg over blijft voor dieren w.o. insecten.

Verschillende planten zijn geneeskrachtig.

Pas op bij medicijngebruik, controleer eerst of er geen dubbele werking is.

Je kunt voor alles allergisch zijn, dus ook voor eetbare planten. Wees hier alert op.

Kleine veldkers wortelrozet

BUDDHA BOWL MET MOLSLA

Recept van Leah

EEN BUDDHA BOWL IS EEN LUNCH MET ALS BASIS EEN GRAAN- EN EEN BONENSOORT. Aan te vullen met verschillende groenten, noten, zaden en een lekkere dressing. Zorg voor een kleurrijk mengsel, je kunt naar hartenlust variëren. Vul de buddha bowl aan met wilde kruiden en bloemen en jouw happy moment is compleet.

INGREDIËNTEN:

- * schaal vol molsla
- * aangevuld met andere eetbare wilde planten van dit seizoen, bijvoorbeeld winterpostelein, vogelmuur en hondsdrif
- * boekweit (gekookt)
- * beluga linzen (gekookt)
- * rauwe groenten, bijvoorbeeld rode kool, wortel, bleekselderij
- * gekookte / gegrilde groenten, bijvoorbeeld rode biet, broccoli, knolselderij, zoete aardappel
- * diverse zaden, bijvoorbeeld meldezaad, brandnetelzaad en teunisbloemzaad uit jouw wintervoorraad of anders pompoenpitten, sesamzaad en zonnebloempitten
- * verschillende noten, bijvoorbeeld walnoten, hazelnoten
- * één of meerdere dressings, bijvoorbeeld pompoenpittensaus, tahinsaus of misodressing

BEREIDING:

Snijdt de groenten in stukjes en reepjes.

Doe alles in aparte bakjes.

Maak een mooi buffet waarmee ieder zijn eigen bowl kan samenstellen.

NLdoet

HET ORANJEFONDS STIMULEERT
HET SAMENWERKEN AAN EEN BETERE BUURT.
IN MAART WORDEN GROEPERINGS OPGEROEPEN ZICH
AAN TE MELDEN MET EEN ACTIVITEIT
IN HET KADER VAN NLDOET.

Vereniging de Hamerlanden heeft dit gedaan met 'een beleefpad in het Hamerlanderhout'. Deze aanmelding is gehonoreerd met een subsidie voor de aanschaf van het te gebruiken materiaal (robinia rondhoutpalen en schroeven).

In overleg met de
Meester J. Kranenborgschool
is er een programma gemaakt voor
NLdoet.

Als activiteit staat de start van de aanleg van
het **Beleefpad** gepland.
Voor de catering maken we gebruik van
de faciliteiten van de school.

AANMELDEN via secretaris@dehamerlanden.nl
en graag enkele dagen van te voren.
Dit in verband met de catering.

Programma:

- 08:45 uur Start in de Meester J. Kranenborgschool met koffie en thee.
09:00 uur Naar het Hamerlanderhout en aan de slag.
10:30 uur Pauze, koffie op locatie.
12:30 uur Lunch in de School.
13:15 uur Verder met de werkzaamheden.
14:30 uur Afsluiting in de School (drankje, hapje).

Geplande werkzaamheden:

- * Trap maken (parallel aan spoordijk, ongeveer 15 treden, stammentrap).
- * Pad vrij maken (bladharken, snoeien, bosmaaien tussen bramen).
- * 'Brug' van stammen maken over slootje.
- * Paaltjes maken t.b.v. markering route.
- * Speelaanleidingen maken.

We hebben een ambitieus programma, maar vele handen maken licht werk!

Doe zaterdag 11 maart mee met NLdoet!

Steek de handen uit de mouwen en maak weer eens een praatje met je buurtgenoten.

Ingezonden mededeling

SAMENWERKING

OP 21 DECEMBER 2022 HEEFT ER EEN
GEMEENSCHAPPELIJK OVERLEG PLAATS GEVONDEN
TUSSEN DE BESTUREN VAN
STICHTING MEESTER J. KRANENBORGSCHOOL EN
VERENIGING DE HAMERLANDEN.

In een goede sfeer is de situatie besproken rond de stichting en de vereniging. De besturen hebben geconcludeerd dat de buurt Kostvliess aan het veranderen/verjongen is. Om die reden gaan beide besturen de blik op de toekomst richten. De besturen zetten zich in op intensivering van de samenwerking.

Bestuur St. Mr. J. Kranenborgschool
Bestuur Ver. de Hamerlanden

GROENPLOEG ZAAGT

De Groenploeg van Ver. de Hamerlanden onderhoudt onder regie van Landschapsbeheer Drenthe een strook groen van Grensweg tot aan de Hunze.

De focus ligt dit seizoen vooral op snoeien van de hazelaar en opruimen van de Amerikaanse vogelkers.

Het traject is verdeeld in vijven, elk jaar wordt een deel aangepakt. Dit seizoen was het traject *Spoorbrug tot aan Kostvliess* aan de beurt. Vooraf is er controle op bomen en struiken die gevaarlijk en/of lastig kunnen zijn voor fietsers en wandelaars.

Zandgat

Enkele bomen aan het Zandgat tussen water en tuinen van aanwonenden stonden erg uit het lood.

Zagers aan de slag. Binnenkort wroeten hier weer varkens.

Mogelijk was dit gevolg van harde wind en zwakke bodem. Deels hingen ze in andere bomen en begonnen deze ook scheef te duwen. In overleg met Jantinus Dokter van Het Drentse Landschap heeft de Groenploeg de scheefgroeiers geveld. De bomen die zijn blijven staan kunnen nu veel meer licht opvangen en zich hopelijk goed herstellen.

Op 15 maart stoppen de werkzaamheden van de Groenploeg in verband met het broedseizoen.

